

ПОЛИТИКА ЗА ОЦЕНКА, ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА В ИП АВС ФИНАНС АД

Настоящата политика се приема на основание чл. 69 и чл. 65, ал. 1, т. 12, т. 13 и ал. 5 Закон за пазарите на финансови инструменти, чл. 18 НАРЕДБА № 50 от 30.03.2022 г. за капиталовата адекватност, ликвидността на инвестиционните посредници и осъществяването на надзор за спазването им (за краткост „Наредба № 50“), Регламент (ЕС) 2019/2033 на Европейския Парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 година относно пруденциалните изисквания за инвестиционните посредници и за изменение на регламенти (ЕС) № 1093/2010, (ЕС) № 575/2013, (ЕС) № 600/2014 и (ЕС) № 806/2014 (Регламент (ЕС) 2019/2033), чл. 23 от Делегиран Регламент (ЕС) № 2017/565 за допълване на Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на съвета по отношение на организационните изисквания и условията за извършване на дейност от инвестиционните посредници и за даването на определения за целите на посочената директива (Регламент (ЕС) № 2017/565) и Дял IV, глава 2 от Директива (ЕС) 2019/2034 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 година относно пруденциалния надзор върху инвестиционните посредници и за изменение на директиви 2002/87/ЕО, 2009/65/ЕО, 2011/61/ЕС, 2013/36/ЕС, 2014/59/ЕС и 2014/65/ЕС (Директива (ЕС) 2019/2034, Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (за краткост „Регламент (ЕС) № 575/2013“).

ГЛАВА ПЪРВА ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Настоящата политика има за цел да регламентира:

1. Организационната структура и нивата на отговорност по управлението на риска при ИП АВС Финанс АД, наричано за краткост „инвестиционния посредник“;
2. Правилата, процедурите и механизмите за установяване, управление, наблюдение и редуциране на рисковете, на които е изложен или може да бъде изложен инвестиционният посредник.
3. Правилата и процедурите за оценъчния процес свързан с Инвестиционния портфейл, източниците на пазарна информация и преценката за тяхната адекватност;
4. Правила и процедури за установяване, управление и наблюдение на рискове, породени от макросредата и фазите на икономическия цикъл;
5. Механизмите за вътрешен контрол по отношение управлението на риска;
6. Вътрешнодружествените счетоводни процедури по управлението и докладването на риска;
7. Правилата и процедурите за оценка и поддържане стойността, видовете и разпределението на вътрешния капитал.

ГЛАВА ВТОРА
ВИДОВЕ РИСКОВЕ, ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ
НА ОТГОВОРНОСТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕТО НА РИСКА

РАЗДЕЛ I
ВИДОВЕ РИСКОВЕ

Чл. 2. (1) Процесът по установяването, управлението и наблюдаването на различните видове риск от гледна точка на макроикономическата среда и стопанския цикъл на ИП има за цел да редуцира влиянието на външните и вътрешните рискови фактори върху дейността на инвестиционния посредник.

(2) Процедурите за оценка и управление на отделните видове риск включват:

1. идентифициране на отделните външни и вътрешни данни, факти и събития влияещи върху дейността на инвестиционния посредник;
2. идентифициране и измерване на риска;
3. конкретни методи за управление на всеки вид риск и основни допускания и изходни параметри за прилагането на избрания метод;
4. наблюдаване, оценка и контрол на риска;
5. докладване на риска.

(3) Методите за ограничаване на рисковите фактори (хеджиране) имат приоритет пред методите за управление на средствата при контрола на риска.

(4) Измерването, анализирането и наблюдаването на рисковите фактори се извършва ежедневно от служителите в отдел „Управление на риска” при инвестиционния посредник.

(5) Оценката на риска се извършва на база на анализ на следните компоненти:

1. основните и значими дейности при инвестиционния посредник;
2. вида и нивото (степената) на присъщите за инвестиционния посредник рискове;
3. адекватността на действащите контролни системи за управление на риска;
4. обща оценка на риска, основана на вътрешен анализ;
5. оценка на риска, основана на външни анализи, включително кредитен рейтинг, когато това е приложимо.

Чл. 3. (1) Рисковите фактори, които оказват влияние върху дейността на инвестиционния посредник са:

1. пазарен риск – вероятността да бъдат понесени загуби или да не бъде реализирана печалба под въздействието на неблагоприятни промени в цените на финансовите инструменти, пазарните лихвени проценти, валутни курсове и други;
2. кредитен риск - риск от неизпълнение, произтичащ от общото финансово състояние и кредитоспособност по сделки на капиталовия пазар;
3. риск от контрагента – риск от неизпълнение на контрагента в резултат, на което има вероятност да се нарушат капиталовите изисквания на инвестиционния посредник;
4. операционен риск – вероятността да бъдат понесени загуби в резултат на неподходящи или неправилни вътрешни процедури, грешки на длъжностни лица при инвестиционния посредник, вкл. в офисите или от вътрешни събития;
5. правен риск – вероятността да бъдат понесени загуби в резултат на нарушения или неспазване на законовите и подзаконовите нормативни актове или вътрешно-дружествените документи;

6. репутационен риск – негативни публикации и изявления в средствата за масова информация, електронните медии и др. касаещи инвестиционния посредник, верни или неверни, които могат да доведат до намаление на клиентската база, приходите или до завеждане на съдебни дела;
7. позиционен риск (общ и специфичен) – риск от промяната на цената на даден инструмент в резултат на фактори, свързани с емитента или в случай на деривативен инструмент – свързан с емитента на базовия инструмент, както и риска от промяната в цената на дадения инструмент поради промяна в равнището на лихвените проценти;
8. стоков риск – рискът от позиции в борсово търгувани стоки или стокови деривативни инструменти в инвестиционния портфейл на инвестиционния посредник;
9. риск от концентрация – риск от несъчетаване на падежите между експозициите и кредитната им защита, както и рискът, който възниква при прилагането на техники за редукция на кредитния риск и на големите индиректни кредитни експозиции;
10. ликвиден риск – възможността инвестиционния посредник да не разполага с достатъчно средства за посрещане на задълженията си, когато те станат изискуеми и невъзможността да реализира свои активи при подходяща цена и в приемливи срокове;
11. валутен риск – рискът от промените на валутния курс на лева спрямо чуждите валути;
12. лихвен риск – риск от колебания в лихвените проценти, дотолкова доколкото лихвоносните активи и лихвените пасиви падежират или търпят промени в лихвените равнища по различно време и в различна степен;
13. риск от прекомерен ливъридж – риск от излагане на прекомерна задлъжнялост на инвестиционния посредник;
14. рискове, породени от макросредата и фазите на икономическия цикъл. Рискове, съгласно чл. 18 от Наредба № 50 подробно уредени в Регламент (ЕС) 2019/2033: риск за клиентите, риск за пазара; риск за самия ИП, риск от изпиране на пари и финансиране на тероризма, рискове за активи, които имат експозиция към дейности, свързани в значителна степен с екологични или социални цели;
(2). За минимизиране на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризма, ИП е приел и прилага Вътрешни правила за предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма.

- Чл. 4. (1)** Според начина на измерване се оценяват очаквани и неочаквани рискове.
- (2)** Очакваните рискове подлежат на измерване и се включват в цената на съответните финансови инструменти.
- (3)** Неочакваните рискове са вероятности и са свързани с неочакван обрат на пазара.

РАЗДЕЛ II

ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРНОСТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

- Чл. 5. (1)** Организационната структура на инвестиционния посредник, свързана с управлението на риска, е организирана на пет нива:
1. Общо събрание на акционерите на инвестиционния посредник;
 2. Съвет на директорите;
 3. Изпълнителни директори;

4. Отдел за управление на риска;
5. Оперативните звена и служителите, работещи по договор за инвестиционния посредник.

(2) Когато определената в ал. 1 организационна структура на инвестиционния посредник се промени, следва да се гарантира спазването на основния принцип за разделянето на отговорностите между служителите, чието задължение е управление на риска и служителите, които сключват сделки, с цел предотвратяване конфликти на интереси.

(3) В случай че в ИП е назначен един служител на длъжност "Риск мениджър", той изпълнява функциите на Отдела за управление на риска.

Чл. 6. Общото събрание на инвестиционния посредник ежегодно одобрява предложените от Съвета на директорите на инвестиционния посредник стратегии и политики за поемане, управление, наблюдение и редуциране на рисковете.

Чл. 7. Съветът на директорите при инвестиционния посредник има следните отговорности по оценката, организацията и управлението на риска:

1. Изготвя стратегията и приема политиката за управление на риска и следи за тяхната актуализация. Най-малко веднъж годишно в срок до 31 януари преглежда и оценява политиката за управление на риска, като при непълноти и/или необходимост от подобряване управлението на риска приема изменения и допълнения в нея. Независимо от изискването по предходното изречение, приема изменения и допълнения в правилата по управление на риска при констатиране на необходимост от това;
2. Установява, по предложение на изпълнителните директори, конкретни лимити, които да позволяват на отделните звена при инвестиционния посредник да оперират със съответната автономност и да извършват сделки на вътрешните и международните пазари, както и определя пределно допустимите нива по основните видове риск, с оглед това, инвестиционния посредник да не се подлага на неприемливи рискове;
3. Актуализира веднъж годишно и при необходимост по предложение на изпълнителните директори на дружеството, установените лимити за сделки на вътрешните и международните пазари, както и пределно допустимите нива по основните видове риск;
4. Контролира рисковите фактори за инвестиционния посредник чрез обсъждане на доклади внесени от изпълнителните директори и взема решения в границите на своите правомощия;
5. Взема решения за кадрово, софтуерно и друго осигуряване на дейностите по управление на риска.

Чл. 8. Изпълнителните директори, управляващи и представляващи инвестиционния посредник имат следните отговорности по управление на риска:

1. Организируют работата по правилно провеждане на приетите от Общото събрание и Съвета на директорите стратегии и политики по управление на риска;
2. Изготвят, утвърждават и контролират спазването на лимити за сделки на вътрешните и международните финансови пазари и нива на риск;
3. Създават организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск;

4. Следят за съответствие на използваните от съответните служители при инвестиционния посредник процедури по измерване, наблюдение, оценка и докладване на риска с приетите вътрешно-дружествени документи от Съвета на директорите;
5. Изготвят предложения за кадрово, материално-техническо и методическо осигуряване на дейностите по управление на риска.

Чл. 9. Ръководителят на отдела за анализ и управление на риска изготвя, изменя и допълва политиката по управление на рисковете и я представя за одобрение пред изпълнителните директори и Съвета на директорите на инвестиционния посредник.

Чл. 10. (1) Оперативните звена и служителите, работещи по договор за инвестиционния посредник, имат следните отговорности свързани с управлението на риска:

1. Отдел „Анализ и Управление на риска“:

- а) подпомага с конкретни разработки Съвета на директорите и изпълнителните директори при определяне стратегията и политиката по управление на риска, на лимитите за сделки на вътрешните и международните пазари и пределно допустимите нива по основните видове риск;
- б) изготвя обосновани предложения за актуализиране или усъвършенстване на политиката за управление на риска и за промени на лимитите за сделки на вътрешните и международните финансови пазари и на нивата на риск и ги внася за одобрение от Съвета на директорите на инвестиционния посредник;
- в) наблюдава, анализира, оценява и измерва текущо риска, в т.ч. спазването на определените лимити и нива на риск и докладва на изпълнителните директори;
- г) контролира спазването на установените от Съвета на директорите на инвестиционния посредник лимити за сделки и сигнализира чрез изпълнителните директори при достигане на утвърдените лимити или надвишаването им;
- д) подпомага други звена в инвестиционния посредник при определяне на количествено измеримите и неизмеримите рискове;
- е) адаптира готови модели за измерване на риска и наблюдаване на рисковите фактори върху дейността на инвестиционния посредник;
- ж) изготвя и внася за разглеждане, обсъждане и приемане от Съвета на директорите до 10-о число на всеки месец доклад за състоянието на риска и дейността на отдела по управление на риска през предходния месец, в който посочва констатираните непълноти и несъответствия, както и предприетите мерки за отстраняването им, относно политиките и процедурите за установяване и управление на рисковете свързани с дейностите, процедурите и системите на инвестиционния посредник в съответствие с допустимото ниво на риск;
- з) събира, оценява и организира постъпването в базата от данни на вътрешна и външна информация по отношение на риска.

2. Отдел „Брокери“:

А. Ръководителят на Отдел „Брокери“:

- а) отговаря за правилната организация на дейността и работните процеси в звеното;

- б) контролира изпълнението на приетите стратегии и политики за поемане, управление, наблюдение и редуциране на рисковете, на които инвестиционния посредник е изложен или може да бъде изложен, включително на рисковете произтичащи от макроикономическата среда;
- в) контролира навременното и правилно завеждане на сделките;
- г) следи движенията на сключените сделки, откритите клиентски и спекулативни валутни позиции, състояние на клиентските сметки и при необходимост предприема действия за разрешаване на проблемни ситуации;
- д) следи ежедневно ефективността на сделките водещи до формиране на открити позиции, наблюдава и оценява ликвидността им;
- е) уведомява в случай на негативен резултат от открита позиция изпълнителните директори на инвестиционния посредник и съгласува действия за компенсирането им;

Б. Брокерите:

- а) сключват сделки на вътрешните и международни пазари от името на инвестиционния посредник и за сметка на клиентите, при необходимата наличност по сметките им съгласно подписаните от тях договори и определените им лимити;
- б) следят за движенията на пазарите (валутен, на акции, фючърси и други финансови инструменти);
- в) обслужват клиенти, предоставят котировки, информация за пазара, наличности по сметките на клиентите или друга информация, която клиента иска;
- г) уведомяват незабавно, при възникване на проблемни обстоятелства в отношенията с клиентите;
- д) следят ежедневно пазарните движения, сключените сделки, открити клиентски позиции, активни ордери и всяка друга информация, която е свързана с работата им.

3. Отдел "Счетоводство":

Ръководителят на отдел „Счетоводство“:

- а) организира вярно, точно и законосъобразно представяне на резултатите от дейността на инвестиционния посредник;

4. Отдел „Бек офис“

- а) със съдействието на оперативните звена и служителите, работещи по договор за инвестиционния посредник, имащи отговорности свързани с управлението на риска, изготвя и представя на надзорните органи справките, изискуеми по Наредба № 50 за капиталовата адекватност и ликвидност на инвестиционните посредници;
- б) следи за спазването на нормативно установените лимити в Наредба № 50 за капиталовата адекватност и ликвидност на инвестиционните посредници и регламентите относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

5. Отдел „Нормативно съответствие“:

- а) контролира пълнотата на документацията относно системата и процеса по управление на риска при инвестиционния посредник;
- б) контролира обхвата на рисковете и утвърждаване на всички съществени промени в процеса на измерване на риска;
- в) извършва поне веднъж годишно преглед на дейността на дружеството, по отношение оценката на рисковите параметри.

(2) Служителите от звената осъществяващи сделки и операции на вътрешните и международните пазари носят отговорност за достоверността, пълнотата и своевременното предаване на първичната информация, която след съответната обработка достига в отдел „Управление на риска“.

Чл. 11. (1) Отдел „Анализ и Управление на риска“ функционира независимо от звеното за сключване на сделки и от останалите звена на инвестиционния посредник и се отчита пряко пред Съвета на директорите.

(2) Отдел „Анализ и Управление на риска“ не може да съвместява други функции различни от анализ, наблюдение и измерване на риска.

ГЛАВА ТРЕТА

ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРИ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ, УПРАВЛЕНИЕ И НАБЛЮДЕНИЕ НА РИСКОВЕТЕ, КАКТО И ЗА ОЦЕНЪЧНИЯ ПРОЦЕС И ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ПАЗАРНА ИНФОРМАЦИЯ

РАЗДЕЛ I

ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРИ ЗА ОЦЕНЪЧНИЯ ПРОЦЕС СВЪРЗАН С ОЦЕНКИТЕ, ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ПАЗАРНА ИНФОРМАЦИЯ И ПРЕЦЕНКАТА ЗА ТЯХНОТО СЪОТВЕТСТВИЕ

Чл. 12. (1) Инвестиционният посредник изгражда и поддържа системи и механизми, които гарантират достоверността и надеждността на оценките, свързани с Инвестиционния портфейл.

(2) Отговорностите в различните области свързани с изготвянето на оценките, източниците на пазарна информация, честотата на независимото оценяване, избрани час и цени на закриване на позициите, детайлни процедури за коригиране на оценките и за месечно инцидентно потвърждаване на оценките на база на различните пазари, на които оперира инвестиционният посредник се разпределят, както следва:

1. Акции и облигации, търгувани на пода на Българската фондова борса АД (БФБ):
 - а) Източник на пазарна информация – официален бюлетин на БФБ;
 - б) Задължение за снемане на оценката – Брокер-БФБ;
 - в) Честота на оценяване – всеки работен ден за БФБ;
 - г) Час на оценяване – 13:30 българско време;
 - д) Цена за преоценяване на позициите – по-консервативния от курсовете „купува“ или „продава“;
 - е) Коригиране на оценката се извършва задължително при делистване или намалена ликвидност на позицията;
 - ж) Инцидентно потвърждение на оценката се извършва на месечна база по решение на ръководителя на отдел „Счетоводство“.
2. Чуждестранни акции:

- а) Източник на пазарна информация – официален бюлетин на съответния регулиран пазар;
 - б) Задължение за снемане на оценката – Брокер
 - в) Честота на оценяване – всеки работен ден за съответния регулиран пазар;
 - г) Час на оценяване – 23:30 българско време;
 - д) Цена за преоценяване на позициите – по-консервативния от курсовете „купува” или „продава”;
 - е) Коригиране на оценката се извършва задължително при делистване на позицията;
 - ж) Инцидентно потвърждение на оценката се извършва на месечна база по решение на ръководителя на отдел „Счетоводство“.
3. ДЦК и други облигации, търгувани на други пазари:
- а) Източник на пазарна информация – Bloomberg терминал или оценка от независими брокери с добра репутация;
 - б) Задължение за снемане на оценката – брокер „Ценни книжа”;
 - в) Честота на оценяване – всеки работен ден за съответния пазар;
 - г) Час на оценяване – 16:30 българско време;
 - д) Цена за преоценяване на позициите – по-консервативния от курсовете „купува” или „продава”;
 - е) Коригиране на оценката се извършва задължително при спиране обслужването на дълга;
 - ж) Инцидентно потвърждение на оценката се извършва на месечна база по решение на ръководителя на отдел „Счетоводство“.
4. Валутни пазари:
- а) Източник на пазарна информация – систематизирана информация от платформите на чуждестранните брокери – партньори на инвестиционния посредник, или цени от системи за пазарна информация – Reuters/Bloomberg;
 - б) Задължение за снемане на оценката – Брокер;
 - в) Честота на оценяване – всеки работен ден за съответния пазар;
 - г) Час на оценяване – 23:30 българско време;
 - д) Цена за закриване на позициите – по-консервативния от курсовете „купува” или „продава”;

(3) В случай че обстоятелствата налагат това, ръководителят на отдел „Счетоводство“ изготвя мотивирано предложение за преминаване на определена позиция финансови инструменти към оценяване по модел. Ръководителят на отдел „Счетоводство“ включва подробно описание на предлагания модел на оценяване и го внася пред изпълнителните директори за одобрение.

РАЗДЕЛ II КРЕДИТЕН РИСК И РИСК ОТ КОНТРАГЕНТА

При управлението на кредитен риск и риск от контрагента ИП акуратно спазва изискванията на Регламент (ЕС) № 575/2013 и Наредба № 50.

Чл. 13. Кредитният риск при инвестиционния посредник има два основни компонента:

1. Риск от неизпълнение, произтичащ от общото финансово състояние и кредитоспособност на контрагента по сделки на капиталовия пазар;

2. Контрагентен риск, който се измерва с евентуалната загуба при виновно неизпълнение на задълженията от насрещната страна в сделката.

За целите на настоящия текст: „Кредитен риск от контрагента“ означава рискът контрагент по определена сделка да изпадне в неизпълнение преди окончателния сетълмент на паричните потоци по сделката.

Чл. 14. (1) ИП определя размера на рисково претеглените експозиции за кредитен риск, изчислен в съответствие с Част Трета, Дял II от Регламент (ЕС) № 575/2013, както и определя размера на експозиции за кредитен риск на контрагента в съответствие с Част Трета, Дял II, Глава 6 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

(2) С оглед на изчисляване на капиталовото изискване за кредитен риск по стандартизирания метод инвестиционният посредник класифицира експозициите си в класове според тяхното кредитно качество като на всеки клас се присвоява определено рисково тегло съгласно част трета, дял II, раздел 2 от Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

(3) Инвестиционният посредник стриктно следи дали за експозициите му има присъдена оценка от Агенция за външна кредитна оценка (АВКО) или Агенция за експортно кредитиране (АЕК), като при наличие на такива, кредитното качество на експозициите, би могло да бъде определяно съобразно тези оценки.

(4) В случай че, инвестиционният посредник има задбалансови позиции, попадащи в обхвата на Приложение I на Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници, той изчислява рисковопретеглените им стойности по отношение на поетия кредитен риск, на база стандартизирания подход в част трета, дял II, раздел 1 от гореуказания регламент.

Чл. 15. (1) Контрагентният риск е рискът насрещната страна по определена сделка да изпадне в неизпълнение преди окончателния сетълмент на паричните потоци на сделката.

(2) Контрагентен риск възниква по:

1. сделки с деривативни инструменти;
2. репо-сделки;
3. сделки по предоставяне и получаване в заем на ценни книжа;
4. маржин заемни сделки;
5. транзакции с удължен сетълмент.

(3) Експозициите към контрагентен риск участват при претеглянето на експозициите към кредитен риск.

(4) За деривативни инструменти се считат изброените такива в Приложение II на Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници. Стойностите на експозициите в деривативни инструменти се определят съгласно част трета, дял II, раздел 4, глава 6 от гореуказания регламент.

(5) Стойностите на експозициите по репо-сделките, сделките по предоставяне и получаване в заем на ценни книжа маржин заемните сделки и транзакциите с удължен сетълмент се определят съобразно правилата на дял II, глава 4 от Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

Чл. 16. Инвестиционния посредник изчислява корекциите за общ кредитен риск съгласно чл. 62, буква в) от Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

Чл. 17. (1) По предложение на отдела за управление на риска, се определят лимити за сделки и нива на допустим (приемлив) риск в инвестиционния посредник. Лимитите и нивата на риск се одобряват и преразглеждат от Съвета на директорите на инвестиционния посредник, минимум веднъж годишно.

(2) Лимитите за сделки се определят на база на сумата на капитала, която инвестиционния посредник би подложил на риск. Лимитите са в процент от общата капиталова база на инвестиционния посредник или като процент от общия кредитен еквивалент.

Чл. 18. (1) Мерките за ограничаване на кредитния риск и риска от контрагента включват:

А. Последователни и ясно определени критерии за предоставяне на заеми и финансираня, свързани с дейността, както и процедури по одобряване, изменение, подновяване и рефинансиране на предоставените заеми и финансираня.

Критерии: Предоставяне на заеми за извършване на сделки с ценни книжа, се извършва само при условие че лицето, което предоставя заема, участва в сделката съгласно условия и по ред, определени с наредба. ИП може да предоставя парични заеми на своите клиенти само за извършване на маржин покупки.

Финансовите инструменти, които могат да служат за обезпечение при извършване на маржин покупки са:

1. Акции, допуснати до търговия на регулиран пазар в Република България, чийто емитент не е обявен в несъстоятелност и не се намира в производство по несъстоятелност или ликвидация, и които през последните 20 сесии на регулиран пазар отговарят едновременно на следните изисквания:

а) с тези акции са сключвани сделки на регулирания пазар най-малко през 15 сесии;

б) минималният среднодневен обем на сключени сделки на регулирания пазар, е не по-малко от 5 000 броя;

в) среднодневният брой сключени сделки на регулирания пазар е не по-малко от 15;

г) производението от броя финансови инструменти от дадена емисия и цената на затваряне за последния ден на търговия с тях на регулиран пазар е не по-малко от 20 000 000 лв.;

д) свободно търгуемият обем е не по-малко от 15 % от емисията;

2. Акции, допуснати до търговия на регулиран пазар в друга държава членка, които отговарят на изискванията за ликвидност по чл. 22 от Регламент (ЕО) 1287/2006 на Комисията от 10 август 2006 г. за прилагане на Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на задълженията за водене на регистри на инвестиционните посредници, отчитането на сделките, прозрачността на пазара, допускането на финансови инструменти за търгуване, както и за определените понятия за целите на посочената директива (ОВ, L 241/1 от 2 септември 2006 г.);

3. Държавни ценни книжа, емитирани от държави членки с инвестиционен кредитен рейтинг, присъден от агенция за кредитен рейтинг, регистрирана в съответствие с Регламент 1060/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно агенциите за кредитен рейтинг (ОВ, L 302/1 от 17 ноември 2009 г.).

Паричните средства, които ИП дава назаем на своите клиенти за извършване на маржин покупки, могат да имат за източник само:

- собствени парични средства на инвестиционния посредник;
- заем от кредитна институция;
- парични средства на клиенти, отчитани по сметки за къси продажби до размера, до който те се считат за обезпечение съгласно чл. 29 от Наредба № 16.

Процедури: За да бъде одобрен клиент за сключване на парични заеми за извършване на маржин покупки, същия следва да отговаря на първоначалното маржин изискване в периода от подаване на нареждането до деня на сключване на сделката включително. Първоначално маржин изискване е задължението на клиента да предостави на инвестиционния посредник парични средства и/или финансови инструменти, които отговарят на изискванията по чл. 8, ал. 1 от Наредба № 16, на стойност и при спазване изискванията на чл. 16, ал.ал. 3 – 9 от Наредба № 16.

Не се препоръчва извършването на изменения на договорите, освен в случаите, когато това е в явен интерес на ИП. Подновяване или рефинансиране на предоставените заеми се допуска при спазване изискванията на действащото законодателство.

Б. Ефективна система за текущо управление и наблюдение на рисковете за различни портфейли и експозиции, породени от предоставените заеми и финансираня, свързани с дейността и експозициите, свързани с тях, включително за установяване и управление на проблемните заеми и финансираня и извършване на адекватни корекции на оценките и заделяне на провизии.

ИП извършва ежедневна оценка на финансовите инструменти, отчитани по сметката за маржин покупки, както и на финансовите инструменти, предмет на маржин покупки, чийто сетълмент не е извършен, в случаите когато е предвидено те да служат като обезпечение по маржин заема. Оценката на финансовите инструменти се извършва по пазарна стойност.

С цел ефективно управление на тези рискове ИП следи стриктно дали клиента отговаря на поддържащото маржин изискване. Ако се констатира, че поддържащото маржин изискване не отговаря на ограниченията на чл. 17, ал. 2 от Наредба № 16 се предприемат незабавни действия по уведомяване на клиента във връзка с чл. 20, ал. 1 от Наредба № 16 и при необходимост към изпълнение на чл. 21, ал. 1 от Наредба № 16.

В. Необходимите действия за осигуряване диверсификация на рисковете, произтичащи от портфейлите в съответствие с пазарите, на които инвестиционният посредник извършва дейност, и с цялостната му стратегия по предоставяне на заеми и финансираня, свързани с дейността.

Г. Вътрешни методики за оценка на кредитния риск на експозициите към отделни лица, по ценни книжа или секюритизиращи позиции, както и на кредитния риск на целия портфейл.

За целите на настоящите методики „Кредитният риск“ се разглежда, като риск от вероятността клиент да не изпълни или да се окаже в невъзможност да изпълни условията по договор.

Първият етап от вътрешния метод за оценка на кредитния риск на експозициите към отделни лица включва разделение на контрагентите на физически и юридически лица.

□ За юридическите лица:

Вътрешните методики не могат да се основават единствено или механично на външни кредитни рейтинги, но ако клиентът или финансовият инструмент имат определен такъв, същият се взема предвид, като първоначална стъпка във вътрешния метод за оценка на кредитния риск на експозициите към този вид клиенти. При наличие на присъден негативен рейтинг, това обстоятелството се приема с особено внимание и се извършва запознаване с доводите на агенцията за кредитен рейтинг за присъждането му.

Втора стъпка е „разчитане“ на финансовите отчети на дружеството, анализирането им и генериране на изводи относно кредитоспособността на контрагента.

Следва запознаване с обществено достъпната информация, относно мениджмънта на дружеството и неговата репутация.

Анализира се и активът, който е обект на маржин покупки и финансовите инструменти, с които се изпълнява първоначалното маржин изискване, ликвидността им и при възможност се оценява „пазарната им цена“, като подценена, надценена или равновесна.

□ За физическите лица:

Ако лицето предостави информация за финансовото си състояние, същата се анализира и се генерират изводи относно кредитоспособността на контрагента.

Следваща стъпка е запознаване с обществено достъпната информация относно репутацията на клиента.

Анализира се и активът, който е обект на маржин покупки и финансовите инструменти, с които се изпълнява първоначалното маржин изискване, ликвидността им и при възможност се оценява *пазарната им цена* като подценена, надценена или равновесна.

Вземайки предвид, че ИП може да предоставя парични заеми на своите клиенти, само за извършване на маржин покупки и за двата вида клиенти най-важно е да се анализира активът, който е обект на маржин покупки и финансовите инструменти, с които се изпълнява първоначалното маржин изискване.

Клиентът следва ежедневно да отговаря на поддържащото маржин изискване за стойност не по-малка от 125 на сто от общия размер на маржин заема.

Финансовите инструменти, които могат да служат за обезпечение при извършване на маржин покупки задължително следва да отговарят на изискванията на чл. 8 от Наредба № 16.

Преди подписване на договора за маржин покупки, ИП изисква от клиента да му предостави информация за финансовото си състояние. Въз основа на информацията ИП определя максимален размер на задължението на всеки клиент по заем за маржин покупки.

Ако първоначалното маржин изискване се изпълнява в парични средства, то трябва да бъде в размер не по-малък от 50 на сто от стойността на всяка отделна маржин покупка. Ако първоначалното маржин изискване се изпълнява във финансови инструменти, то трябва да бъде в размер не по-малък от 100 на сто от стойността на всяка отделна маржин покупка.

Общата стойност на заема за извършване на маржин покупки, предоставен на едно лице или на група свързани клиенти не може да надвишава 25% от собствения капитал на ИП.

Следваща част от тези вътрешни методики за оценка на кредитния риск е оценката на кредитния риск на целия портфейл.

При възможност, на база цялата събраната информация се изчислява дисперсията σ^2 или β -коефициента, като измерители на риска.

При констатиране, че ИП е изложен на риск, близък до прага на търпимост за този риск, се предприемат незабавни действия за намаляване на въздействието му, в зависимост от характера на риска. Стандартното отклонение (стандартна девиация) $[\sigma]$, установява доколко всеки възможен резултат се отличава от очакваната стойност. Дисперсията е равна на квадрата на стандартното отклонение. При нулево стандартно отклонение не съществува риск. По-голямото стандартно отклонение отразява по-голяма дисперсия на възможните резултати около очакваната стойност и по-голямата степен на несигурност.

Коефициентът на вариация $[\beta]$ е по-съвършения метод, той се изчислява, като се раздели стандартното отклонение $[\sigma]$ на очакваната стойност. При стойност за $\beta=1$, няма отклонение от очакваната стойност и следва да се констатира липсата на риск. При стойност за $\beta>1$, рискът е по-висок от очаквания. Следва да се съпостави с прага на търпимост за да се обоснове окончателен извод.

РАЗДЕЛ III РИСК ОТ КОНЦЕНТРАЦИЯ

Чл. 19. (1) Рискът от концентрация е неадекватна диверсификация на експозиции към контрагенти, групи свързани контрагенти, контрагенти от един и същ икономически отрасъл, географска област или възникнал от една и съща дейност, което може да причини значителни загуби, както и рискът, свързан с големи непреки кредитни експозиции. Риск от концентрация съществува и при прилагането на техники за редуциране на кредитен риск.

(2) Инвестиционният посредник в лицето на ръководителя на отдела за управление на риска, следи ежедневно експозициите си, изложени на риск от концентрация, каквито са непреките големи кредитни експозиции към отделен емитент на ценни книжа, приети като обезпечение.

(3) Управлението на риска от концентрация включва:

А. Разпределяне на клиентите, поне по следните критерии:

- свързани лица;
- контрагенти от един и същи икономически сектор;
- географска област;
- насрещни страни, занимаващи се с една и съща дейност или стоки;

Б. Ежедневен контрол върху размера на експозициите. Проследява се концентрацията по отделни видове активи, приети от ИП като обезпечение.

В. За оценка на текущата стойност на експозициите се използва метода на „Пазарна оценка“, а при невъзможност да се определи пазарна цена се използва метода „Придобивна цена“.

Г. При констатиране на експозиция към клиент или група от свързани клиенти, със стойност по-голяма или равна на 10 % от приемливия капитал на ИП, същата се класифицира, съгласно Част Четвърта, чл. 392 от Регламент (ЕС) № 575/2013, като

„голяма експозиция“ „Приемливият капитал“ се определя, като сбор от капитала от първи ред и капитала от втори ред, който е равен на или по-малък от една трета от капитала от първи ред. Капиталът от първи ред се изчислява съобразно чл. 25, глава 1, дял I, част втора от Регламент (ЕС) № 575/2013. Капиталът от втори ред се изчислява съобразно Глава Четвърта, Дял I, Част Втора от Регламент (ЕС) № 575/2013.

Д. Големите експозиции не могат да надхвърлят лимитите определени в част четвърта, член 395 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

Е. Ако по изключение експозициите превишават максималния размер по чл. 395, § 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013, ИП своевременно докладва стойността на експозицията на компетентните органи, които могат, когато обстоятелствата го изискват, да определят срок, в който да започне съблюдаване на максималния размер.

(4) Изключения:

Спазвайки разпоредбите на Част Четвърта, чл. 400 от Регламент (ЕС) № 575/2013, максималните размери на големите експозиции не се прилагат за:

- а) активи, които представляват вземания от централни правителства, централни банки или субекти от публичния сектор и които при липса на обезпечение биха получили рисково тегло от 0 %, съгласно Част Трета, Дял II, Глава 2;
- б) активи, които представляват вземания от международни организации или многостранни банки за развитие и които при липса на обезпечение биха получили рисково тегло от 0 % съгласно Част Трета, Дял II, Глава 2;
- в) активи, които представляват вземания с изрични гаранции от централни правителства, централни банки, международни организации, многостранни банки за развитие или субекти от публичния сектор, когато необезпечените вземания към съответния субект, който предоставя гаранцията, биха получили рисково тегло от 0 % съгласно Част Трета, Дял II, Глава 2;
- г) други експозиции, които могат да се отнесат към или са гарантирани от централни правителства, централни банки, международни организации, многостранни банки за развитие или субекти от публичния сектор, когато необезпечените вземания към съответния субект, към когото се отнася експозицията или от когото тя се гарантира, биха получили рисково тегло от 0 % съгласно Част Трета, Дял II, Глава 2;
- д) активите, представляващи вземания от регионални правителства или местни органи на власт на държавите членки, когато тези вземания биха получили рисково тегло от 0 % съгласно трета част, дял II, глава 2, както и други експозиции към или гарантирани от тези регионални правителства или местни органи на власт, вземанията от които биха получили рисково тегло от 0 % съгласно Част Трета, Дял II, Глава 2;
- е) експозиции към контрагентите, посочени в член 113, параграфи 6 или 7, в случай че те биха получили рисково тегло от 0 % съгласно Част Трета, Дял II, Глава 2. Експозициите, които не отговарят на тези критерии, се третираат като експозиции към трето лице, независимо дали са освободени от изискванията по член 395, параграф 1;
- ж) активи и други експозиции, обезпечени чрез парични депозити в кредитиращата институция или в институция, която е предприятието майка или дъщерно предприятие на кредитиращата институция;
- з) активи и други експозиции, обезпечени чрез депозитни сертификати, издадени от кредитиращата институция или от институция, която е предприятието майка или дъщерно предприятие на кредитиращата институция, и депозирани в някоя от тях;
- и) експозиции, произтичащи от неусвоени кредитни улеснения, които в приложение I от Регламент (ЕС) № 575/2013 са класифицирани като нискорискови задбалансови позиции, при условие че с клиента или групата от свързани клиенти е сключено споразумение, съгласно което улеснението може да се усвоява само ако е било

установено, че това няма да доведе до превишаване на приложимия максимален размер съгласно чл.395, § 1;

й) експозиции по търговско финансиране към централни контрагенти и вноски в гаранционните фондове на централните контрагенти;

к) експозиции към схеми за гарантиране на депозитите съгласно Директива 94/19/ЕО, произтичащи от финансирането на тези схеми, ако институциите членки на схемата, имат законово или договорно задължение да я финансират.

За паричните средства, получени по дългова ценна книга, обвързана със заеми, емитирана от институцията, и за заемите или депозитите на контрагент към или в институцията, които са предмет на споразумение за балансово нетиране, признато съгласно Част Трета, Дял II, Глава 4, се счита, че попадат в обхвата на буква „ж“.

РАЗДЕЛ IV РИСК, СВЪРЗАН СЪС СЕКЮРИТИЗАЦИЯТА

За целите на настоящите политики и процедури

„Секюритизация“ означава сделка или схема от сделки, при която кредитният риск по експозиция или група от експозиции се разделя на траншове със следните характеристики:

плащанията по сделката или схемата зависят от финансовите риск и доходност на експозицията или групата от експозиции;

подчинеността на траншовете определя разпределението на загубите през срока на валидност на сделката или схемата;

„Инициатор“ означава субект, който:

а) Самостоятелно или чрез свързани с него субекти пряко или косвено е участвал в първоначалното споразумение, по което са възникнали задълженията или потенциалните задължения на длъжника или на потенциалния длъжник, от които произтича експозицията, предмет на секюритизация;

б) Купува експозиции от трети лица за своя сметка, след което ги секюритизира

„Спонсор“ означава институция, различна от институцията инициатор, която създава и управлява финансов план под формата на търговски книжа, обезпечени с доходите от базови активи, или друга схема за секюритизация, при която се купуват експозиции от трети лица.

Чл. 20. (1) Инвестиционният посредник трябва да наблюдава и оценява риска, възникващ от секюритизационни сделки, при които е инициатор или спонсор, за да се осигури, че икономическата същност на сделката е напълно отразена при оценката на риска и при вземането на управленски решения.

(2) При традиционна секюритизация инвестиционният посредник инициатор не включва секюритизираните експозиции и съответстващата на тях загуба при изчисляването на рисковопретегления размер на експозициите за кредитен риск.

(3) При синтетична секюритизация инвестиционният посредник инициатор изчислява рисковопретегления размер и очакваната загуба на секюритизираните експозиции съгласно разпоредбите на чл. 249 и чл. 250 от Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

(4) Рисковопретегленият размер на секюритизиращите позиции участва при изчисляването на рисковопретегления размер на експозициите за кредитен риск.

(5) Рисковите тегла, приложими спрямо стойността на секюритизиращите позиции, се определят съгласно тяхната степен на кредитно качество.

(6) Ако инвестиционен посредник има експозиции в различни секюритизиращи траншове, той третира всеки транш като отделна секюритизираща позиция.

(7) Секюритизиращите позиции включват експозиции от секюритизация, произтичаща от деривативни инструменти върху лихвени проценти или валутни деривативни инструменти.

(8) Изчисляването на рисково претеглените експозиции, произтичащи от риска, свързан със секюритизацията, се извършва на база разпоредбите в дял II, глава 5, раздел 3 от Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници

РАЗДЕЛ V ПАЗАРЕН РИСК

Чл. 21. (1) Пазарният риск е рискът от загуби, възникващи от неблагоприятни изменения в цените на ценните книжа, лихвените проценти, валутните курсове и други. Компонентите на пазарния риск са следните:

- лихвен риск;
- валутен риск;
- ценови риск;
- ликвиден риск.

(2) Причините за възникване на пазарен риск могат да бъдат: вътрешни - грешни действия при сделки с финансови инструменти, преднамерени манипулации и др., както и външни - промяна в пазарните стойности на финансовите инструменти, промяна в курсовете на чуждестранната валута, разлики в матуритетите на активи, пасиви и задбалансови ангажименти и др.

(3) Отдалечаването на една инвестиция от паричния пазар, увеличава пазарния риск и намалява стойността на инвестицията. Генератори на пазарен риск са:

1. Липса на дълбочина на пазара (depth) – отделните финансовите инструменти се предлагат в недостатъчни обеми, което води до силна чувствителност на цената на инструментите дори и към незначителни по размер транзакции;
2. Липса на широчина на пазара (width) – на пазара се предлага ограничено разнообразие по видове финансови инструменти, което значително стеснява възможностите за снижаване на риска чрез диверсификация и/или хеджиране;

(4) Подходите за минимизиране на пазарния риск са следните:

1. използване от ръководителя на отдел „Анализ и управление на риска” аналитични методи за оценяване на основните фактори, присъщи на този вид риск;
2. наблюдение и лимитиране на сделките, които пораждаат пазарен риск;
3. потвърждения от Съвета на директорите на дружеството на всички потенциални сделки на значителна стойност с висок пазарен риск;
4. ясно регламентирани отговорности на служителите във всяко звено / отдел на дружеството, както и точни процедури по отчетността.

Чл. 22. (1) Лихвеният риск е рискът от промяна в цената на финансов инструмент в резултат на промяна в равнището на лихвените проценти в случай на търгуван дългов инструмент или дериват или в случай на капиталов инструмент или дериват поради промени на капиталовия пазар, несвързани с конкретни характеристики на отделните инструменти.

(2) Отдел „Анализ и управление на риска” е длъжен да свързва управлението на лихвения риск с управлението на активите и пасивите и тяхната доходност, анализа на ликвидния дисбаланс и лихвените маржове.

(3) Мерките за ограничаване на този вид риск са следните:

1. ценните книжа с плаващ лихвен процент да превишават тези с фиксиран;
2. краткосрочните и средносрочни дългови ценни книжа да превишават дългосрочните;
3. реалистични сценарии при повишаване и понижаване на пазарните лихви.

Чл. 23. (1) Ценовият риск се разделя на позиционен и специфичен риск, произхождащи от позициите в инвестиционния портфейл на инвестиционния посредник.

(2) Позиционният риск, включващ пазарен и ликвиден риск, се състои от два компонента:

1. Първият компонент е неговия специфичен риск, който е рискът от промяна в цената на даден инструмент в резултат на фактори, свързани с емитента или в случай на деривативен инструмент-свързани с емитента на базовия инструмент;
2. Вторият компонент на позиционния риск е неговият общ риск, който е рискът от промяната в цената на дадения инструмент поради промяна в равнището на лихвените проценти, когато се отнася до търгувани дългови инструменти или деривативни дългови инструменти или промяната в цената на дадения инструмент поради промени на пазара на акции, несвързани с конкретни характеристики на отделните ценни книжа, когато се отнася до акции или деривативни инструменти върху акции.

(3) С оглед определяне на капиталовите изисквания за позиционен риск, вкл. общ и специфичен, инвестиционният посредник следи:

1. позиции в търгувани дългови инструменти;
2. позиции в акции;
3. позиции в деривативни инструменти;
4. случаи на поемане на емисии на дългови инструменти или акции;
5. позиции в предприятия за колективно инвестиране в Търговския портфейл;

(4) Инвестиционният посредник изчислява капиталовите изисквания за общ риск на търгуваните дългови инструменти, прилагайки матуритетния подход по реда на трета част, дял IV, глава 2, подраздел 2 от Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници. Капиталовите изисквания за специфичен риск на търгуваните дългови инструменти, както и тези за общ и специфичен риск на останалите притежавани финансови инструменти (включително ПКИ), съгласно правилата в част трета, дял IV, глава 2 от Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

Чл. 24. (1) Валутният риск е рискът от загуби, в резултат на промени във валутните курсове, неблагоприятни за дружеството. Намаляването на този вид риск може да стане посредством хеджиране на риска, чрез закупуване на деривативни инструменти (фордуърди, опции и др.).

(2) Отдел „Анализ и управление на риска” разработва и предлага за одобрение от Съвета на директорите на инвестиционния посредник механизъм за наблюдаване на общата и отделните позиции на инвестиционния посредник, анализ на структурата и изпълнение на отделните лимити, както и предлага конкретните методи за управление на валутния риск, които включват минимум следните лимити:

- а) лимити открита валутна позиция – вкл. максимален размер на нетна, брутна, индивидуална и агрегирана позиция;

- б) stop-loss лимити – максимален размер на допустимата загуба по отделна позиция според пазарната ѝ стойност;
- в) overnight лимити – максимален размер за открита валутна позиция въз основа на данните към края на деня;
- г) intraday лимити - максимален размер за открита валутна позиция в рамките на деня;

(3) За изчисляване на нетната стойност на откритата валутна позиция инвестиционният посредник следи:

1. нетната спот позиция;
2. нетната форуърдна позиция;
3. пазарната стойност на опциите, различни от валутни опции, вкл. злато;
4. позиции, с които е намален собствения капитал;
5. позиции на предприятия за колективно инвестиране;
6. силно корелираните валути и стойността на съчетаните и несъчетаните позиции, намиращи се в тясна корелация.

(4) Дилърите на международните пазари непрекъснато следят да не бъдат преминавани одобрените гореописани лимити.

РАЗДЕЛ VI СЕТЪЛМЕНТ РИСК

Чл. 25. Сетълмент риска представлява риск от негативна промяна на договорената спрямо пазарната цена при недоставяне (до договорената дата на сетълмента) на финансови инструменти (при покупка) или респективно неполучаването на парични средства (при продажба) при сделки по покупко-продажба на финансови инструменти.

Чл. 26. Капиталовите изисквания за сетълмент риска се изчисляват съгласно трета част, дял V от Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

РАЗДЕЛ VII ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

Операционният риск е значим риск, който трябва да е покрит със собствен капитал.

ИП определя капиталовите изисквания за операционен риск в съответствие с Част Трета, Дял III от Регламент (ЕС) 575/2013

Чл. 27. (1) Операционният риск е рискът от загуба в резултат на неподходящи или неправилни вътрешни процедури, грешки на лица при сключване на сделки с финансови инструменти и грешки от повреждане или срив на операционни системи или от вътрешни събития, включително правен риск от налагане на имуществени санкции, удовлетворяване на граждански иски по отношение на дружеството, поради неизпълнение на негови задължения.

(2) Операционно събитие е събитие, което може да доведе до отрицателен икономически резултат и/или до допълнителни разходи и до отклонение на реализираните от очакваните резултати от дейността.

(3) Загуба от операционно събитие е финансовият ефект, свързан с проявление на операционни събития и подлежащ на оповестяване във финансовите отчети на инвестиционния посредник, включително пропуснати ползи.

(4) Политиките и процедурите по установяване и мерките за управление на рисковете, свързани с дейностите, вътрешните процедури и системите на инвестиционния посредник включват:

1. Събиране и анализ на исторически данни за дейността на дружеството свързани със загуби, реализирани от него от отдел „Анализ и Управление на риска“;
2. Определяне на събития, които могат да бъдат потенциални носители на операционен риск с помощта на проектни екипи, формирани от служители на отдел „Анализ и Управление на риска“, „Брокери“, отдел ”Счетоводство“ и „Бек офис“, служителите в инвестиционните центрове и други лица, свързани с конкретната дейност на инвестиционния посредник;
3. Анализ на събитията и оценка на вредите, които могат да настъпят и съпоставка с подобни в исторически аспект от оперативните звена съвместно с отдел „Анализ и Управление на риска“;
4. Докладване чрез изпълнителните директори на Съвета на директорите с предложения за предприемане на конкретни мерки, с оглед предотвратяване на операционен риск от отдел „Анализ и Управление на риска“;
5. Извършване, поне веднъж годишно, на проверка на документооборота на дружеството от гледна точка на съответствие на договорите с клиентите и приложените документи с вътрешно-дружествените документи и действащото законодателство, съответствие на поведението на служителите в дружеството при работа с клиенти с изискванията посочени във вътрешно-дружествените документи или в действащите нормативни актове от отдел „Нормативно съответствие“ съвместно с отдел „Анализ и Управление на риска“;

(5) Съветът на директорите прави преглед и оценка на политиките и процедурите по установяване и мерките за управление на рисковете, свързани с дейностите, вътрешните процедури и системите на инвестиционния посредник по предходната алинея най-малко веднъж годишно или при констатиране на необходимост от изменения и допълнения на политиките и процедурите.

(6) Капиталовото изискване за операционен риск на инвестиционния посредник се изчислява съгласно подхода на базисния индикатор.

(7) Отдел „Анализ и Управление на риска“ въз основа на анализ на групите дейности, извършвани от инвестиционния посредник може да предложи на Съвета на директорите да бъде отправено мотивирано искане до заместник-председателя на Комисията по финансов надзор, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“ за разрешение при изчисляване на капиталовите изисквания за операционен риск на инвестиционния посредник да бъде използван стандартизирания подход за изчисляване на капиталовите изисквания за операционния риск.

Чл. 28. (1) Инвестиционният посредник разпределя приходите и разходите си по отделни групи дейности, във връзка с изчисляване на капиталовите изисквания за операционен риск съгласно подхода на базисния индикатор, въз основа на данните за три предходни календарни финансови години.

ИП изчислява капиталовото изискване за операционен риск като резултат от изчисляването на 15% от средната стойност за три години на съответния индикатор, съгласно предвиденото в чл. 316, Глава 2, Дял III, Част Трета от Регламент (ЕС) 575/2013. Оценката на експозициите, подлежащи на изчисляване на операционен риск за тях е въз основа на последните три дванадесетмесечни стойности в края на финансовата година. ИП изчислява средната стойност за три години на съответния индикатор, въз основа на последните три дванадесетмесечни стойности в края на финансовата година.

За целите на настоящите политика и процедури:

„Събития с ниска честота и съществено негативно въздействие“ са събития, които биха настъпили веднъж на две години или по-рядко и с голяма степен на вероятност може да рефлектират в съществено отрицателно въздействие спрямо вътрешни процеси, лица и системи на ИП.

„Риск, свързан с модела“ означава потенциалната загуба, която може да претърпи ИП, в следствие на решения, които се основават предимно на резултатите от вътрешни модели, поради грешки в разработването, въвеждането или използването на тези модели.

ИП извършва управлението на експозициите към операционен риск, включително риск, свързан с модела и за покриване на събития с ниска честота и съществено негативно въздействие чрез:

А. Определянето им, съгласно Таблица 1 от чл. 316, Глава 2, Дял III, Част Трета от Регламент (ЕС) 575/2013. С цел избягване на риск, свързан с модела, действието се потвърждава от друг служител, различен от лицето извършило определянето.

Б. Групирането им в индикатор по чл. 316, Глава 2, Дял III, Част Трета от Регламент (ЕС) 575/2013. С цел избягване на риск, свързан с модела, действието се потвърждава от друг служител, различен от лицето извършило групирането.

В. Сумирането на групираните стойности на годишна база за последните три години. С цел избягване на риск, свързан с модела, действието се потвърждава от друг служител, различен от лицето извършило сумирането.

Г. Изчисляване на средната стойност за три години на съответния индикатор. С цел избягване на риск, свързан с модела, действието се потвърждава от друг служител, различен от лицето извършило изчисляването.

Д. Изчисляване на резултатна величина от производението на 15% и средната стойност за три години на съответния индикатор. С цел избягване на риск, свързан с модела, действието се потвърждава от друг служител, различен от лицето извършило изчисляването.

Когато за дадена година съответният индикатор е отрицателен или равен на нула, ИП не включва тази стойност при изчисляването на средната стойност за три години. ИП изчислява средната стойност за три години като сбор от положителните стойности, разделен на броя на положителните стойности.

(2) Изчисляването на базисните индикатори за три предходни финансови години, съгласно разпоредбите на Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници, се извършва на база на следните елементи (с положителен или отрицателен знак):

1. Вземания по лихви и други подобни;
2. Задължения по лихви и други подобни;
3. Доход от акции и други ценни книжа с променлива/фиксирана доходност;
4. Вземания от комисионни и такси;
5. Задължения по комисионни и такси;
6. Нетна печалба или нетна загуба от финансови операции;
7. Други оперативни доходи.

(3) При изчисляване на капиталовото изискване за операционен риск, инвестиционния посредник не включва доходите от извънредни/нерегулярни източници и от застрахователни обезщетения.

РАЗДЕЛ VIII ОСТАТЪЧЕН РИСК

Чл. 29. (1) Инвестиционният посредник следи и контролира остатъчния риск, произтичащ от по-ниска ефективност от очакваната на използваните техники за редуциране на кредитния риск и на очакваната загуба.

(2) Когато се отчита редуциране на кредитния риск или на очакваната загуба, инвестиционният посредник извършва и цялостна оценка на кредитния риск на базисната експозиция. При репо сделките нетният размер на експозицията се счита за базисна експозиция.

(3) За изчисляване на рисково-претеглените експозиции по стандартизирания подход за кредитен риск инвестиционният посредник може да отчита редуциране на кредитния риск, когато са изпълнени нормативните изисквания.

(4) Експозиция с призната кредитна защита не може да получи по-високо рисково тегло, отколкото без признаване на защитата.

(5) Техниките, използвани за доставка на кредитна защита, действията и предприетите стъпки следва да осигуряват споразумения за кредитна защита, които са правно валидни и изпълними във всяка относима юрисдикция.

(6) Инвестиционният посредник предприема подходящи действия за осигуряване на ефективността на споразуменията за кредитна защита.

(7) В случай на обезпечена кредитна защита активите, които се признават за обезпечение, трябва да са достатъчно ликвидни и тяхната стойност в дългосрочен план да е толкова надеждна, че да осигури ефективност на кредитната защита, като се взема под внимание използваният метод за изчисляване на стойността на рисковопретеглените експозиции и допустимата степен на признаване на активите.

(8) В случай на обезпечена кредитна защита инвестиционният посредник заемодател има право на бърза реализация или на задържане на активите, използвани за защита на заемите в случай на неизпълнение на задължението, неплатежоспособност или несъстоятелност на длъжника или друго кредитно събитие, определено в документите по сделката. Когато е подходящо, същите действия се предприемат срещу попечителя на обезпечението. Степента на корелация между стойността на активите, използвани за защита, и кредитното качество на длъжника не трябва да е прекомерна.

РАЗДЕЛ IX ЛИКВИДЕН РИСК

Чл. 30. (1) Ликвидният риск, наричан още риск на финансирането е този, при който инвестиционният посредник ще срещне трудности или ще реализира загуби при набавяне на финансови средства за изпълнение на ангажименти, свързани с дейността му. Причина за ликвидния риск може да бъде невъзможността да се реализира бързо финансов актив на стойност, близка до справедливата му стойност.

(2) Отдел „Анализ и Управление на риска“ извършва периодичен анализ на матуритетната структура на активите и пасивите на инвестиционния посредник в лева и валута (гар-анализ), и предлага на изпълнителните директори мерки за минимизиране на ликвидния „гар“. ИП стриктно спазва разпоредбите на Дял III, Част Шеста от Регламент (ЕС) 575/2013 за стабилно финансиране.

Чл. 31. (1) Инвестиционният посредник разграничава два основни вида ликвиден риск:

а) позиционен ликвиден риск – възможността от загуби в резултат на невъзможност дадена позиция да бъде превърната бързо в ликвидни средства на стойност, близка до справедливата ѝ;

б) ликвиден риск на инвестиционния посредник като цяло – риск от невъзможност на инвестиционния посредник да покрива безпроблемно и в срок задълженията си, когато последните станат изискуеми.

(2) Инвестиционният посредник определя нивото на позиционния ликвиден риск посредством анализ на изтъргуваните обеми по позиции финансови инструменти за определен период от време (критичното време, необходимо за ликвидиране на позицията).

(3) Позиционният ликвиден риск на позициите, търгувани в условията на ниска ликвидност се оценява чрез следната методика:

$L=W*S*1/2$, където:

$S=\{P(\text{ask}) - P(\text{bid})\}/P(\text{mid})$ и

W – пазарната стойност на финансовия инструмент

S – спредът между най добри цени продава и купува, разделен на средната цена

(4) Политиката на инвестиционния посредник по управление на ликвидния риск включва държане на ликвиден буфер, който да е в размер, който са покрива разликата между изходящите и входящи парични потоци при стресирани условия. Брокерите отговарят за поддържането на този буфер в достатъчен размер.

(5) Служител от отдела за управление на риска ежедневно следи за спазване на изискванията по чл. 55 от Наредба 50 за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници, относно паричните средства на инвестиционния посредник. В случай на доближаване на максимално допустимата стойност от 30 процента за държане на парични средства на каса от общите парични средства, служителът от отдела за управление на риска, незабавно информира изпълнителните директори на инвестиционния посредник за предприемане на коригиращи действия.

(6) При констатиране на ликвидни затруднения ИП прилага следните мерки, с цел преодоляване на недостиг на ликвидност:

увеличаване на капитала на дружеството с парични средства;

продажба на ликвидни активи.

РАЗДЕЛ X РИСК ОТ ПРЕКОМЕРЕН ЛИВЪРИДЖ

„Ливъридж“ означава относителният размер на активите, задбалансовите задължения и условните задължения на ИП за плащане или предоставяне на обезпечение, включително задълженията, произтичащи от получено финансиране, поети ангажименти, деривати или репо-споразумения, но без задълженията, които могат да се изискват само при ликвидация спрямо собствения капитал на тази институция.

„Риск от прекомерен ливъридж“ означава рискът, произтичащ от уязвимостта на ИП поради равнището на ливъридж или на условен ливъридж, което може да наложи включването на непредвидени корективни мерки в плана за дейността, в т.ч. спешна продажба на активи, която може да доведе до загуби или до преоценка на оставащите активи на институцията;

Чл. 32. Рискът от прекомерен ливъридж се изразява в прекомерно натрупване на задлъжнялост при инвестиционния посредник. Прекомерността се изразява в това с относително малък собствен капитал да се гарантират огромна сума активи.

Чл. 33 (1) Отношението на ливъридж представлява собствения капитал от първи ред спрямо собствените активи на посредника, които не са приспаднати от капитала от

първи ред. Собственият капитал от първи ред и сумата на активите (общата експозиция) се пресмятат съобразно заложените в чл. 429 от Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници, правила.

(2) Ръководителят на отдела за Анализ и управление на риска ежедневно изчислява и наблюдава тенденциите в коефициента на ливъридж на посредника. Той акцентира на променливите параметри, участващи в пресмятането на съотношението, които намаляват последното, и предприема мерки по уведомяване на изпълнителните директори в случай, че прецени, че се стига до прекомерност при този тип риск. Показателите за риска от прекомерен ливъридж включват коефициент на ливъридж, изчисляван съгласно чл. 429 от Регламент (ЕС) № 575/2013, и несъответствията между активите и задълженията.

(3) При достигане на прекомерни, за инвестиционния посредник, нива на коефициента ливъридж, мерките, които предприема, са свързани със следните няколко: увеличаване на собствения капитал от акционерите, намаляване на активите чрез плащане на задължения, закриване на репо споразумения и др.

РАЗДЕЛ XI РИСК ПРИ КОРЕКЦИЯ НА КРЕДИТНАТА ОЦЕНКА

Чл. 34. (1) Рискът от корекция на кредитната оценка представлява необходимостта от заделяне на допълнителен капиталов резерв от инвестиционния посредник във връзка с възникнали загуби от корекция при оценяването по текущи пазарни стойности на извънборсовите му деривати. Обезценките - корекции в кредитната оценка, настъпват при влошаване кредитоспособността на контрагента по този тип сделки с финансови инструменти.

(2) При възникване на извънборсови деривати, ръководителя на отдела за Анализ и управление на риска, следи за проявлението на този тип риск и прилага разпоредбите на част трета, дял VI от Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници. При изчисляването на капиталовите изисквания за риска при корекция на кредитната оценка, инвестиционния посредник използва стандартизирания метод.

РАЗДЕЛ XII ГОЛЕМИ ЕКСПОЗИЦИИ

Чл. 35. Голяма експозиция е актив или задбалансова позиция, без прилагане на рисковите им тегла, спрямо приемливия капитал (базовия капитал от първи ред плюс базовия капитал от втори ред), ако това съотношение е по-голямо или равно на 10 процента.

Чл. 36. Общата експозиция към отделен клиент и група свързани клиенти се изчисляват чрез събиране на експозициите към отделните лица, отнесени в една група.

Чл. 37. Изчисляването на големите експозиции става съгласно изискванията на четвърта част от Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници

Чл. 38. Вземането на решение за голяма експозиция става с решение на заседание на Съвета на директорите на инвестиционния посредник.

Чл. 39. (1) Ръководителят на отдела за управление на риска ежедневно изчислява и следи за формирането и наблюдението на големите експозиции на инвестиционния посредник.

(2) При доближаване до максималния размер на голяма експозиция от 25 процента от приемливия капитал на инвестиционния посредник, ръководителят на отдела за „Анализ и управление на риска“ незабавно информира изпълнителните директори за необходимостта от предприемане на действия по намаляване на голямата експозиция.

(3) Изпълнителните директори вземат решение за намаляване на критично високата голяма експозиция в рамките на деня, в който е получено предупреждението от ръководителя на отдела за управление на риска.

РАЗДЕЛ XIII

РИСКОВЕ, ПОРОДЕНИ ОТ МАКРОСРЕДАТА И ФАЗИТЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ ЦИКЪЛ

Чл. 40. Макроикономическият риск се предизвиква от настъпването на политически и/или икономически кризи, природни бедствия и други явления, които се отразяват негативно, както на контрагентите, така и на самия инвестиционен посредник. Проявлението на този риск зависи от редица фактори, като режим на държавно управление, монетарна и фискална политика на правителството, инвестиционен климат и т.н.

Чл. 42. Икономическият цикъл е времето от началото на един спад (криза) в икономиката до друг такъв. Основните фази на икономическия цикъл са следните:

- Фаза на криза (рецесия);
- Фаза на застои (депресия);
- Фаза на оживление (експанзия);
- Фаза на подем (бум).

Чл. 43. Тъй като инвестиционния посредник не е в състояние да влияе нито на макроикономическия риск, нито на фазата на икономическия цикъл, в който се намира икономиката на страната, вземането на мерки относно тези рискове се ограничават до намаляване на негативното им въздействие върху дейността и финансовите резултати на дружеството.

Чл. 44. Членовете на Съвета на директорите, ръководителят на отдела за Анализ и управление на риска и други отговорни служители на инвестиционния посредник, могат и са длъжни да инициират обсъждане по въпросите на тези рискове.

Чл. 45. При наличие на индикации за влошаване на макроикономическата ситуация или белези за смяна на фазата на икономическия цикъл, някое или няколко от гореописаните лица свикват среща – обсъждане, на което присъстват членовете на Съвета на директорите, ръководителя на отдела за Анализ и управление на риска и отговорен служител, ако последния е инициатор на срещата. На срещата се обсъжда въпроса, който е породил съмнение за пораждаване на макроикономически и/или рискове, свързани с икономическия цикъл.

Чл. 46. Ако след обсъжданията, риск по тази глава се класифицира като значим за инвестиционния посредник, на заседание на Съвета на директорите се вземат решения за минимизиране на негативните ефекти от тях, както в краткосрочна, така и в средносрочна перспектива. Изпълнителните директори свеждат до знанието на отговорните служители на белязаните необходими действия в тази връзка.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА РИСКОВЕ ПО РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/2033

РАЗДЕЛ I РИСКОВЕ ЗА КЛИЕНТА

Чл.47 (1) Рисковете за клиента, са свързани с активите на клиенти, които се управляват и по които текущо се предоставят инвестиционни съвети (assets under management/AUM), с държаните парични средства на клиенти (client money held/CMH), с активите, които се съхраняват и администрират (assets safeguarded and administered/ASA), както и с изпълнените нареждания на клиенти (client orders handled/COH). Съгласно пар. 24 от Преамбюла на РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/2033 К-факторите за рискове към клиента са приблизителни стойности, покриващи тези сфери на стопанска дейност на ИП, в които при проблеми евентуално би могло да възникне вреда за клиентите. ИП постоянно наблюдава стойностите на тези фактори, за да определи капиталовото изискване за съответния риск.

а) К-AUM отразява риска от вреда за клиентите поради некоректно дискреционно управление на клиентски портфейл или лошо изпълнение и предоставя гаранции и ползи за клиентите по отношение на непрекъснатостта на услугите по текущо управление на портфейл и предоставяне на инвестиционни съвети. „AUM“ **означава** стойността на активите, които ИП управлява за клиентите си в рамките на дискреционно управление на портфейл и недискреционни договорености, които представляват текущо предоставяне на инвестиционни съвети. Инвестиционният посредник изчислява капиталовото изискване за този риск като умножи стойността на AUM по 0.02%.

б) К-ASA отразява риска, свързан със съхраняването и администрирането на активи на клиенти, и гарантира, че инвестиционните посредници разполагат с адекватен за целта капитал, независимо дали активите са включени в баланса му или в сметки на трети лица. „ASA“ **означава** стойността на активите, които инвестиционен посредник съхранява и администрира за клиенти, независимо дали активите са включени в баланса на инвестиционния посредник или са в сметки на трети лица. Инвестиционният посредник изчислява капиталовото изискване за този риск като умножи стойността на ASA по 0.04%.

в) К-CMH отразява риска от потенциална вреда, когато инвестиционен посредник държи парични средства на клиентите, като се отчита дали те са включени в баланса му, или в сметки на трети лица, и дали съществуват договорености съгласно приложимото национално право, които предвиждат, че паричните средства на клиентите са гарантирани при несъстоятелност, неплатежоспособност, реструктуриране или администриране на инвестиционния посредник. К-CMH не включва парични средства на клиенти, депозирани в (попечителски) банкови сметки на името на самите клиенти, когато инвестиционният посредник има достъп до паричните средства на клиентите чрез мандат от трето лице. „CMH“ **означава** размерът на паричните средства на клиенти, които инвестиционен посредник държи, като взема предвид правните договорености във връзка с разделението на активи и независимо от националния счетоводен режим, приложим за държаните от инвестиционния посредник парични средства на клиенти. Инвестиционният посредник изчислява капиталовото изискване за този риск като умножи стойността на CMH по 0.4% (за обособени сметки) и по 0.5 % (за необособени сметки).

г) К-СОН отразява потенциалния риск за клиентите при инвестиционен посредник, който изпълнява нареждания (от името на клиентите, а не от името на инвестиционния посредник), например като част от услуга, която представлява само изпълнение на нареждане на клиент, или когато инвестиционният посредник е част от верига за изпълнение на нареждания на клиентите. „СОН“ **означава** стойността на нарежданията, които инвестиционен посредник обработва за клиенти, като приема и предава нареждания на клиенти и като изпълнява нареждания от името на клиентите. Инвестиционният посредник изчислява капиталовото изискване за този риск като умножи стойността на СОН по 0.1% (при парични разплащания) и по 0.01% (при деривати).

(2) Поради спецификата и определянето на стойностите на рисковите фактори за рискове към клиента в началото на всеки всеки месец и изключване на стойностите на факторите за последните три най-скорошни месеца от общата стойност на рисковите фактори, ИП има срок от един до три месеца за да предприеме действия по управление на рисковите експозиции за рисковете към пазара и рисковете към ИП.

(3) При достигане на нивото на общите рискови фактори (сбора от К-факторите) до 90% от стойността на собствения капитал, главният счетоводител и ръководителят на отдел „Управление на риска“ незабавно уведомяват изпълнителните директори с оглед предприемане на съответни действия.

РАЗДЕЛ II **РИСКОВЕ КЪМ ПАЗАРА**

Чл. 48 (1) К-факторът за рискове към пазара отразява риска във връзка с нетните позиции (К-NPR) в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 575/2013 относно пазарния риск, или, когато е разрешено от компетентния орган за конкретни категории инвестиционни посредници, които търгуват за собствена сметка чрез клирингови членове, въз основа на общата стойност на маржина, изискван от клиринговия член на инвестиционния посредник (К-CMG). Инвестиционният посредник непрекъснато наблюдава стойностите на тези позиции, за да определи рисковия фактор и капиталовото изискване за съответния риск.

а) NPR (“net position risk”/“риск във връзка с нетните позиции”) **означава** стойността на сделките, записани в търговския портфейл на ИП. Капиталовите изисквания за К-NPR произтичат от Регламент (ЕС) № 575/2013. За целите на изчисляването на капиталовото изискване за NPR ИП прилага стандартизирания подход, установен в част трета, дял IV, глави 2,3 и 4 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

б) „CMG“ (“clearing margin given”/„предоставен клирингов маржин“) означава общият размер на маржина, изискван от клирингов член или квалифициран централен контрагент, когато изпълнението и сетълментът на сделките на инвестиционен посредник, търгуващ за собствена сметка, се извършват под отговорността на клирингов член или квалифициран централен контрагент;

CMG рискът, като алтернатива, определя капиталовото изискване за инвестиционния посредник, с позиции, които подлежат на клиринг, при одобрение от страна на компетентния орган и при условие че са изпълнени някои други условия, да бъде равно на общия размер на маржина, изискван от техния клирингов член, умножено по фиксиран множител.

(2) ИП ежедневно следи стойностите на позициите във финансови инструменти, валутни операции и стоки, като определя капиталовото изискване за NPR и CMG. Това са фактори, които инвестиционният посредник може да управлява активно и да предприема съответни действия при достигане на стойност на общите рискови позиции (сбора от К-факторите) до ниво, при които може да бъде надвишена стойността на собствения капитал.

(3) При достигане на нивото на общите рискови позиции (сбора от К-факторите) до 90% от стойността на собствения капитал, главният счетоводител и ръководителят на отдел „Управление на риска“ незабавно уведомяват изпълнителните директори с оглед предприемане на съответни действия.

РАЗДЕЛ III **Рискове за ИП**

Чл. 49 (1) К- факторите за рискове на дружеството отразяват експозицията на даден инвестиционен посредник към риска от неизпълнение на негов контрагент по сделка (К-TCD) в съответствие с опростените разпоредби относно кредитния риск от контрагента въз основа на Регламент (ЕС) № 575/2013, към риск от концентрация в големите експозиции на даден инвестиционен посредник към конкретни контрагенти въз основа на разпоредбите на същия регламент, които се прилагат спрямо големите експозиции в търговския портфейл (К-CON), както и към операционните рискове от дневния поток на трансакциите (К-DTF) на дадения инвестиционен посредник.

а) TCD („trading counterparty default“/ „риск от неизпълнение на контрагент по сделка“) е относим към определени договори и сделки (договори за деривати с определени изключения, трансакции с удължен сетълмент, репо сделки, сделки по предоставяне и получаване в заем на ценни книжа или стоки, маржин заемни сделки, други сделки за финансиране с ценни книжа или от страна на получатели на заеми, отпуснати от инвестиционния посредник като допълнение в рамките на инвестиционна услуга.). ИП определя капиталовото изискване за този риск като умножи стойността на експозицията, коригирана със съответния рисков фактор, зависещ от вида контрагент (таблица 2 към чл. 26) и коригирана със съответната корекция за кредитна оценка, по коефициент 1.2.

б) CON (“concentration risk”/„риск от концентрация“) **означава** експозициите в търговския портфейл на инвестиционен посредник към клиент или група свързани клиенти, чиято стойност надвишава 25% от стойността на собствения му капитал (член 37, параграф 1). В случаите, когато експозицията е към институция, или в групата свързани клиенти има институция, то рискът от концентрация е свързан с превишение на 100% от собствения капитал, при условие, че общата стойност на експозициите към клиенти, които не са институции не надхвърля 25% от собствения капитал. При

възникване на експозиция, надвишаваща горните ограничения, инвестиционният посредник определя капиталово изискване по отношение на превишението в зависимост от размера на превишението и периода, в който е то е продължило.

в) „DTF“ („daily trading flow“/„дневен поток на трансакциите“) **означава** стойността на дневния поток на трансакциите, които даден инвестиционен посредник извършва при търгуване за собствена сметка или като изпълнява от собствено име нареждания от името на клиенти, с изключение на стойността на нарежданията, които даден инвестиционен посредник обработва за клиенти чрез приемане и предаване на нареждания на клиенти и чрез изпълнение на нареждания от името на клиенти, което е вече отразено в обхвата на изпълнени нареждания на клиенти. Рискът е операционен и за измерването му се взема абсолютната стойност на всички трансакции за покупки и продажби на финансови инструменти, с парични разплащания и с деривативи. Капиталовото изискване за този вид риск се определя, като стойността на DTF се умножи по 0.1% за паричните разплащания и по 0.01% за дериватите.

(2) Инвестиционният посредник ежедневно следи стойностите на факторите по чл. 15, ал. 1. Това са позиции и стойности, които ИП може да управлява активно и да предприема съответни действия при достигане на стойност на общите рискови позиции (сбора от К-факторите) до ниво, при които може да бъде надвишена стойността на собствения капитал. При достигане на нивото на общите рискови позиции (сбора от К-факторите) до 90% от стойността на собствения капитал, главният счетоводител и ръководителят на отдел „Управление на риска“ незабавно уведомяват изпълнителните директори с оглед предприемане на съответни действия.

РАЗДЕЛ IV

Риск, свързан с постоянните общи разходи

Чл. 50 (1) Рискът, обусловен от постоянните общи разходи (FOR) за предходната година в случаите, в които инвестиционният посредник определя капиталовото си изискване въз основа на FOR е свързан със следното:

а) Инвестиционният посредник следва да разполага със собствен капитал в размер на $\frac{1}{4}$ от постоянните общи разходи за предходната година. Тъй като стойността на постоянните общи разходи за предходната година е постоянна величина, рискът за инвестиционният посредник се състои във възможен спад на стойността на собствения капитал и в резултат на това да възникне нарушение на изискванията за капиталова адекватност. За управление на този риск инвестиционният посредник постоянно наблюдава размера на собствения си капитал и съотношението с FOR за недопускане на нарушение на нормативните изисквания. Ако стойността на собствения капитал спадне до 120% от размера на $\frac{1}{4}$ от FOR, главният счетоводител и ръководителят на отдел „Управление на риска“ незабавно уведомяват изпълнителните директори с оглед предприемане на съответни действия.

(2) За управление на този риск ИП следи постоянно размера на FOR за текущата година, прави преценка дали промяната на дейността е съществена съгласно и поддържа по-голям размер на собствения капитал, необходим за покриване на изискването за FOR съобразно прогнозните FOR за текущата година. Главният счетоводител и ръководителят на отдел „Управление на риска“ при достигане на ръст от 20% на FOR за текущата година спрямо предходната година или ръст на капиталовото изискване базирано на прогнозни FOR за текущата година с 90% от 2

млн. евро, уведомяват незабавно изпълнителните директори за предприемане на съответни мерки.

РАЗДЕЛ V

Риск свързан с ликвидността

Чл. 51. (1) Рискът, свързан с ликвидността произтича от вероятността инвестиционният посредник да не разполага с достатъчно ликвидни активи за да покрие своевременно задълженията си.

(2) Инвестиционният посредник управлява риска свързан с ликвидността като поддържа диверсификация на паричните си средства в банки с цел минимизиране на риска от несъстоятелност на банка, като не повече от 20% от общата сума на парични средства на ИП може да бъдат съсредоточени в една банка.

(3) За поддържане на изискването за ликвидност инвестиционният посредник постоянно поддържа ликвидни активи в размер не по-малко от 1/12 от FOR за предходната година. За управление на този риск инвестиционният посредник постоянно следи за размера на ликвидните активи и при достигане на 120% от изискуемия размер главният счетоводител и ръководителят на отдел „Управление на риска“ уведомяват незабавно изпълнителните директори за предприемане на съответни мерки.

РАЗДЕЛ IX

ВЪТРЕШНИ ПОЛИТИКИ, ПРАВИЛА, ПРОЦЕДУРИ И МЕХАНИЗМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА ДРУГИ РИСКОВЕ, ВКЛЮЧЕНИ В РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 575/2013 И НАРЕДБА № 50, НА КОИТО Е ИЗЛОЖЕН ИЛИ МОЖЕ ДА БЪДЕ ИЗЛОЖЕН ИНВЕСТИЦИОННИЯТ ПОСРЕДНИК

Чл. 52. При стриктно спазване изискванията на Регламент (ЕС) № 575/2013 и Наредба № 50, ИП извършва постоянно наблюдение, оценка, отчитане и редуциране на други рискове, включени в Регламент (ЕС) № 575/2013 и Наредба № 50, на които е изложен или може да бъде изложен, съобразявайки се с извършваната от него дейност следните вътрешни политики и правила:

За всеки отделен риск, за който е взето решение от СД, че може да въздейства неблагоприятно върху ИП и същият не е описан в по-горните вътрешни политики, правила, процедури и механизми се следват следните процедури и механизми:

Извършва се постоянно наблюдение на дейностите, които могат да бъдат засегнати от този риск. Оценката и отчитането на този риск се извършва на база модели подходящи за конкретния риск, а при липса на научно доказани други модели за конкретния риск се изчисляват дисперсията σ^2 или β -коефициента, като измерители на риска. Редуцирането се извършва въз основа на горните изчисления и описаните по-долу правила за отчитане.

Чл. 53. При констатиране, че ИП е изложен на риск, близък до прага на търпимост за този риск, се предприемат незабавни действия за намаляване на въздействието му, в зависимост от характера на риска. Стандартното отклонение (стандартна девиация) $[\sigma]$, установява доколко всеки възможен резултат се отличава от очакваната стойност. Дисперсията е равна на квадрата на стандартното отклонение. При нулево стандартно отклонение не съществува риск. По-голямото стандартно отклонение отразява по-голяма дисперсия на възможните резултати около очакваната стойност и по-голяма

степен на несигурност. Коефициентът на вариация [β] е по-съвършен метод. Той се изчислява, като се раздели стандартното отклонение [σ] на очакваната стойност. При стойност за $\beta=1$, няма отклонение от очакваната сройност и следва да се констатира липсата на риск. При стойност за $\beta>1$, рискът е по-висок от очаквания И следва да се съпостави с прага на търпимост за да се обоснове окончателен извод.

ГЛАВА ПЕТА

МЕХАНИЗМИ ЗА ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ

Чл. 54. (1) Отдел „Нормативно съответствие“ при инвестиционния посредник извършва поне веднъж годишно преглед на дейността на посредника по цялостна оценка и контрол на рисковете.

(2) Отдел „Нормативно съответствие“ извършва периодични проверки за съответствието на дейността на посредника с политиката и процедурите по управление на риска.

(3) Отдел „Нормативно съответствие“ извършва и ежегодна проверка доколко възприетите от посредника политики и стратегии относно риска отговарят на всички регулаторни изисквания.

Чл. 55. Отдел „Нормативно съответствие“ прилага тристепенен механизъм за контрол на риска: превантивен, текущ и последващ.

Чл. 56. Превантивният контрол по отношение оценката на рисковите фактори при сделките осъществявани от инвестиционния посредник са насочени към:

1. Организиране на професионален инструктаж на служителите, с които инвестиционният посредник има сключени трудови договори, както и с лицата сключващи договори и приемащи поръчки, при постъпването им на работа;
2. Внасяне на предложения за своевременно актуализиране и усъвършенстване на вътрешно-дружествените документи на инвестиционния посредник в съответствие с приети нови нормативни изисквания;
3. Провеждане на регулярни инструктажи на служителите в офисите на инвестиционния посредник относно допуснати пропуски, грешки, слабости в работата им по сделки и поръчки, както и са приетите от Съвета на директорите на посредника промени във вътрешно-дружествени документи.

Чл. 57. Текущият контрол по отношение правилното управление на рисковете включва:

1. контрол върху точното изпълнение на договорите и поетите от инвестиционния посредник ангажименти към клиентите;
2. законосъобразността, точността и пълнотата на системите за отчетност и информационна достъпност.

Чл. 58. Последващият контрол по отношение управлението на риска включва:

1. Задължителни препоръки за изпълнение при нарушаване правилата по управление на риска и търсене на отговорност от виновните длъжностни лица;
2. Внасяне на конкретни предложения пред Съвета на директорите за промяна във вътрешните документи на инвестиционния посредник, с оглед предотвратяване

- на пропуски, слабости и нарушения и привеждането им в съответствие със
Законовите изисквания;
3. Регулярно обучение на служителите при инвестиционния посредник.

ГЛАВА ШЕСТА

СЧЕТОВОДНИ ПРОЦЕДУРИ ПО ОЦЕНКАТА НА РИСКА И ВЪТРЕШНИЯ КАПИТАЛ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПОСРЕДНИК

РАЗДЕЛ I СЧЕТОВОДНИ ПРОЦЕДУРИ

Чл. 59. Счетоводните процедури по отношение на измерването на рисковете и оценката на вътрешния капитал са възприети и следвани от инвестиционния посредник действия, по обработка на входящата финансово-счетоводната информация, чрез които се достига до оценки за нивата на риск и адекватността на капитала и ликвидността му.

РАЗДЕЛ II ЦЕЛИ НА СЧЕТОВОДНИТЕ ПРОЦЕДУРИ

Чл. 60. Основна цел на счетоводните процедури е адекватното колектиране, обработка и представяне на достоверна, систематизирана и навременна информация за:

1. степента на риск, на която е изложен инвестиционният посредник;
2. необходимият капитал за покритие на поетите рискове от дейността на инвестиционния посредник.

Чл. 61. Своевременното и вярно представяне на информацията за степента на изложеност на риск и адекватността на капитала на инвестиционния посредник пред ръководителя на отдела за Анализ и управление на риска и Изпълнителните директори, е предпоставка за недопускане на концентрация на рисковете и понасяне на финансови загуби.

Чл. 62. Счетоводните процедури трябва да осигуряват всеобхватност на стопанските процеси, като по този начин се минимизира рискът от загуба и изкривяване на информацията за моментното състояние на инвестиционния посредник.

Чл. 63. Счетоводните процедури трябва да осигуряват подходящо структуриране на финансово-счетоводната информация за целите на управление на рисковете при инвестиционния посредник. Това се постига чрез детайлизиране и адекватно групиране на информацията от първичните счетоводни документи, на базата на индивидуалния сметкоплан и специализирано програмно осигуряване.

Чл. 64. Цел на счетоводните процедури е чрез наблюдение и своевременно сигнализиране на отговорните лица, да се избегнат нарушения на капиталовите и ликвидни изисквания, съгласно Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

Чл. 65. За целите на изискванията на регулаторните органи, цел на счетоводните процедури е вярно и своевременно изготвяне и изпращане към Комисията за финансов

надзор на всички изискуеми отчетни форми, наложени в Наредба 50 за капиталовата адекватност и ликвидност на инвестиционните посредници и Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

РАЗДЕЛ III НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА СЧЕТОВОДНИТЕ ПРОЦЕДУРИ

Чл. 66. За осъществяване на целите, стоящи пред счетоводните процедури за управление на рисковете и оценка адекватността и ликвидността на капитала са необходими редица действия и съгласуваност с всички звена при инвестиционния посредник.

Чл. 67. Предпоставките за правилното функциониране на счетоводните процедури са следните:

1. Спазване на одобрената от Съвета на директорите счетоводна политика на инвестиционния посредник, изработена в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети;
2. Вярно, точно и своевременно осчетоводяване на стопанските процеси;
3. Осигуряване на необходимия информационен поток към отдел „Счетоводство и отдел „Бек-офис““;
4. Навременност на подаваната към отдел „Счетоводство“ и отдел „Бек-офис“ информация;
5. Структуриране на индивидуалния сметкоплан за целите на получаване на необходимата счетоводна информация;
6. Активно взаимодействие със отдела за Анализ и управление на риска и другите звена при инвестиционния посредник, за получаване на вярна и навременна информация за степента на изложеност на риск и респективно необходимото ниво на капитал, отговарящо на рисковите експозиции;
7. Наличие на програмни продукти, осигуряващи автоматизиране на процесите, систематизиране на информацията, улесняване достъпа на данните от първичните документи и източници и надеждното им архивиране;
8. Организационна структура на отдел „Счетоводство“ и отдел „Бек-офис“ в съответствие с нуждите на инвестиционния посредник, при ясно определени права, отговорности и нива на достъп до информацията;
9. Ежедневно осчетоводяване на всички операции в инвестиционния посредник, както и преоценка на ценните книжа в Инвестиционния портфейл, съобразно нормативните изисквания и възприетата счетоводна политика;
10. Ежедневно извличане, предоставяне на други звена и на ръководството на инвестиционния посредник, както и анализ на информацията за оценка на рисковете, адекватността на капитала и ликвидността на инвестиционния посредник. Ежедневно изготвяне на баланс и аналитична оборотна ведомост и активно участие при изготвяне на ежедневната справка за капиталовата адекватност и ликвидност на посредника;
11. Предвиждане на коригиращи действия при допускане на грешки от различно естество в отдел „Счетоводство“ и отдел „Бек-офис“;
12. Възможност за контрол на дейността от отдел „Нормативно съответствие“ и Съвета на директорите на инвестиционния посредник;

13. Надежно съхраняване на хартиените носители на информация чрез осигуряването на подходящи помещения за това.

РАЗДЕЛ IV

ИЗБОР ЗА СЛЕДВАНЕ НА ОПРЕДЕЛЕНИ, НОРМАТИВНО ДОПУСТИМИ ПРАВИЛА ПРИ ОЦЕНЯВАНЕТО НА КАПИТАЛОВАТА АДЕКВАТНОСТ И ЛИКВИДНОСТ НА ИНВЕСТИЦИОННИТЕ ПОСРЕДНИЦИ

Чл. 68. Инвестиционният посредник дефинира определени правила, които ще следва последователно, във връзка с изчисляване на капиталовите изисквания за различните видове рискове. Така определените правила за действие обвързват инвестиционния посредник с изискванията при пресмятането на капиталовите ангажименти за различните видове рискове.

Чл. 69. Инвестиционният посредник дефинира източниците на ценова информация, данните от които ще се ползват за ежедневна и/или ежемесечна преоценка на позициите в инвестиционния му портфейл, както и отговорните за това служители.

Чл. 70. Източници на цени са регулираните пазари на ценни книжа – БФБ и чуждестранни регулирани пазари, на които се търгуват ценни книжа на посредника.

Чл. 71. Източници на котировки могат да бъдат признати световни информационни агенции като REUTERS, BLOOMBERG и т.н. За оценка на българските държавни ценни книжа могат да се ползват котировки от първични дилъри за тях, като в този случай се изисква да се определят дилърите и отговорните лица за колектиране и обработка на информацията.

Чл. 72. За всяка от позициите във финансови инструменти, които нямат текущи котировки за цени се определя метод за пресмятане на справедливата ѝ цена, като този метод се следва последователно. Отговорните за пресмятането на справедливите цени длъжностни лица, трябва да могат да дават разяснения по калкулациите и периодично да проверяват пригодността и адекватността на използваните методи.

Чл. 73. Инвестиционният посредник следва да делегира отговорности на служители, които да следят за отклоненията в сетълмента по сделките с дългови инструменти, акции, валути и стоки. При разминаване на сетълмента с договорената дата, както и при наличието на кредитен риск на насрещната страна, инвестиционният посредник изчислява и поддържа собствен капитал за покритие на тези рискове.

Чл. 74. Задължението за изчисляване на капиталови изисквания за риска, свързан с валутния курс е основание инвестиционният посредник, чрез свои служители, ежедневно да наблюдава дългите и късите си позиции си в чуждестранна валута.

Чл. 75. Инвестиционният посредник трябва да създаде такава организация, че да може да наблюдава и пресмята капиталовите изисквания и за останалите видове риск: риск, свързан с големите експозиции; кредитен риск; стоков риск; операционен риск и квалифицирано дялово участие; рискът, възникващ при консолидация на дъщерните дружества. За всеки от следените рискове следва да има отговорни служители, които да

бъдат в достатъчна степен квалифицирани да изпълняват задълженията си, както и да разполагат с необходимото програмно и техническо осигуряване за целта.

ГЛАВА СЕДМА

ПРОЦЕДУРИ ЗА ОЦЕНКА И ПОДДЪРЖАНЕ НА СТОЙНОСТТА, ВИДОВЕТЕ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА ВЪТРЕШНИЯ КАПИТАЛ

РАЗДЕЛ I ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 76. (1) Капиталът на инвестиционния посредник представлява собствените средства, които служат за покриване на рискове, възникнали във връзка с дейността му. Той гарантира изпълнението на поетите ангажименти пред контрагентите на Дружеството и е израз на ангажираността на акционерите в стопанските процеси.

(2) Вътрешният капитал на инвестиционния посредник са финансовите ресурси (заделените резерви) необходими за покриване на рисковете, свързани с цялостната дейност на инвестиционния посредник.

РАЗДЕЛ II ОЦЕНКА И ПОДДЪРЖАНЕ НА ВЪТРЕШНИЯ КАПИТАЛ

Чл. 77. (1) Собственият капитал на инвестиционния посредник трябва по всяко време да е минимум равен на капиталовите изисквания за позициите във връзка с цялостната дейност на посредника, изчислени съгласно нормативните изисквания, т.е. сумата на собствения капитал следва да е не по-малка от тази на вътрешния капитал.

(2) Размерът на вътрешния капитал се изчислява ежедневно от главния счетоводител на инвестиционния посредник, на база нормативните разпоредби и отделните направления в дейността на инвестиционния посредник, за които се изисква заделяне на финансов ресурс.

(3) Необходимата сума на вътрешния капитал зависи както от текущата дейност на инвестиционния посредник, така и от дейността му в предходни години, тъй като за определени рискове, изчисленията се базират на данни от предходни финансови години.

(4) Сумата на вътрешния капитал на инвестиционния посредник се формира от следните елементи:

1. сума, необходима за покриване на капиталовите изисквания за кредитен риск и кредитен риск на насрещната страна;

2. сума, необходима за покриване на сетълмент риска;

3. сума, необходима за покриване на капиталовите изисквания за позиционен, валутен и стоков риск;

4. сума, необходима за покриване на капиталовите изисквания за операционен риск;

5. сума, необходима за покриване на капиталовите изисквания за рискът при корекция на кредитната оценка.

(5) При изчисляване на капиталовите изисквания за кредитен риск инвестиционния посредник, прилага стандартизирания метод, съгласно Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

(6) При изчисляване на капиталовите изисквания за позиционен риск, в частта за общ риск при търгувани дългови инструменти, инвестиционният посредник избира да

прилага падежния метод, съгласно Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

(7) При изчисляване на капиталовите изисквания за операционен риск, инвестиционният посредник избира да прилага подхода на базисния индикатор, съгласно Регламент 575/2015 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Настоящата политика е разработена и приета с решение на Съвета на директорите на 01.07.2022 г. и отменя Политика за оценка, организация и управление на риска в ИП „АВС ФИНАНС“ АД приета с решение на Съвета на директорите на 01.12.2015 г.

§2. Настоящата политика следва да се сведе до знанието на отговорните за изпълнението ѝ служители.